

„Църковенъ Вѣстникъ“

издава всѣки петъкъ.
ой има прѣвъ годината и три приложения — по 1 книга отъ 4 печатни кола за всѣко четиремѣсечье.

Годишната цѣна на „Църковенъ вѣстникъ“, заедно съ тритѣ приложения, за България 10 лева, а за странство 18 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и всѣкога прѣдплатенъ.

Всичко, относеще се до вѣстника, се напраща до администрацията на „Църковенъ вѣстникъ“ въ г. София.

За обявления се плаща за първи пътъ по 20 ст. на редъ съ гармонидъ, за всѣко повторение по 15 ст.

Неплатени писма не се приематъ — рѣкописи за седмичното издание не се повърщатъ.

Съдържание:

- † Маринъ Степановичъ Дриновъ . . . . . Г.
- Грознитѣ факти . . . . . Г.
- Зестрата отъ християнска точка на гледището. Прѣводъ отъ Св. Р. Г.
- Двѣ произведения на послѣдния търновски и трапезицки патриархъ Евтимий . . . . . Хр. Ив. Поповъ.
- Семинариститѣ и измѣнението на чл. 62 отъ Закона за Народното Просвѣщение . . . . . М. П. Антоновъ.
- Нѣколко думи за бждещия семинарски съборъ. Свещ. П. В. Топузовъ.
- Длъжностъ на родителитѣ . . . . . Свещ П. Франговъ.
- Дописка отъ Габрово (Посрѣщане новата 1906 година въ гр. Габрово) . . . . . Единъ християнинъ.
- Църковна и обществена лѣтопись: I. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.
- Обявления.

† Маринъ Степановичъ Дриновъ.

Телеграфътъ ни донесе скръбната вѣстъ за кончината на прочутия български историографъ и славистъ, Маринъ Степановичъ Дриновъ. Покойниятъ много е работилъ за историята на българския народъ, а също и за развитието на българската рѣчь. Въ тая двойна посока на своята литературна дѣйностъ покойниятъ е принесълъ неограничени услуги на народа ни; неговитѣ произведения по историята на българския народъ се считатъ въ науката за мѣродавни; не по-малко значение иматъ изслѣдванята му по славянското езиковѣдение и въ частностъ по развитието на българския езикъ. Нека не забравяме, че съ своитѣ произведения по тая частъ той повлия силно върху формирането на българския правописъ. Той вземаше най живо участие въ уреждането на издаваното въ гр. Браила до освобождението ни Списание на Българското Книжовно Дружество. Той бѣхме душата на това дружество и съ своитѣ учени статии постави списанието на Дружеството на подобраваща висота, съ което силно помогна за да се заинтересува отъ това списание не само славянскиятъ, но и цѣлиятъ образованъ свѣтъ.

Покойниятъ знаменитъ български историкъ взе най дѣятелно участие въ гражданското нарѣждане на освободеното ни отъ Руситѣ отечество. Той бѣ дѣснача рѣчка на Императорския Руски Комисаръ, князь Дондуковъ Корсаковъ, въ неговата отлична дѣйностъ по гражданската частъ на новосъздаденото Българско Княжество. Нему бѣше порѣчано организирането Отдѣлитѣ Духовно-църковенъ и на Просвѣщението, въ които Отдѣли той положи първитѣ здрави основи, съществуващи и до днесъ въ главнитѣ си чѣрти. Но неговата дѣйностъ не се ограничи само съ нарежданито на казанитѣ Отдѣли по гражданската частъ на новосъздаденото Княжество: покойниятъ взе най живо участие при създаването конституционното управление въ България. Съ своето благотворно влияние прѣдъ руското окупационно управление въ България той много е съдѣйствувалъ да прѣдразположи това управление за да се даде на новосъздаденото Княжество такава конституция, която да отговаря на демократическия духъ на българския духъ.

Въ лицето на покойния България губи добъръ патриотъ, който макаръ и да живѣеше вънъ отъ границитѣ на България, но никога не е забравилъ своето мило отечество и се грижеше до послѣднитѣ си минути за неговото всестранно прѣуспяване.

Вѣчна память и поклонъ прѣдъ свещения прахъ на незабравимия Български ученъ мъжъ.

Грознитѣ факти.

Космитѣ настрѣхватъ на човѣка, като чете съобщенията на почтения докторъ, Г. Хр. Стамболски, помѣстени въ в. „Миръ“ подъ насловъ „Нѣколко порочни страни въ възпитанието на нашата младежъ“ Кой би допустналъ, че въ такъвъ кратъкъ периодъ отъ 25—30 години ние ще задминемъ въ цялтъ на развалата даже и най развратенитѣ общества на свѣта. Люта язва захваща да подъяда нашето младо общество, такава язва, която може да го доведе въ най кѣсо врѣме до пълно разложение, не само нравствено, но и физическо. Развратътъ, физическиятъ развратъ, е заловилъ вече дълбоки корени въ срѣдата, не само на възрастнитѣ, но даже и между учащата се младежъ на нашето общество въ най-

ранната и кръжката и възраст. Просто невѣроятни факти привождат докторътъ въ своята статия. Дѣца, на възраст 10—15 години, не само се прѣдаватъ вече на физически развратъ, но има случаи на разпространение грозната заразителна болѣсть между тѣхъ.

И тѣй, развратътъ въ нашето общество отива вече въ двѣ посоки: развратъ нравственъ и развратъ физически. Неволно ни иде слѣдъ това да се запитаме, има ли нѣкакво съотношение между тия двѣ грозни обществени язви, въ причинно ли съотношение се намиратъ тѣ, или случайно, и въ случай, че то е причинно, кое отъ тѣхъ е причината и кое слѣдствието? Не ще и дума, че тия двѣ обществени язви се намиратъ въ най тѣсна причинна връзка помежду си и че нравствениятъ развратъ всекога прѣдшества физическия; защото тамъ, гдѣто нравитѣ сж въ първобитната си чистота, недопустимо е да дойдатъ хората до оскобяване въ това отношение. Ние помнимъ много добръ, колко строги бѣха нравитѣ на нашето общество прѣди 30—40 години, когато работата се докосваше до нарушение чиститѣ сѣмейни нрави и обичаи. Обществото, не само се отнасяше съ прѣзрѣние къмъ всички нарушители на тие нрави, но даже понѣкога жестоко до прѣкаленостъ наказваше тие нарушители, като ги поставяше на позорния стълбъ, за да ги види цѣлото общество и да се погнуси отъ дѣлата имъ. Обносикитѣ на обществото къмъ нарушителитѣ на сѣмейнитѣ чисти нрави бѣха по-вечето жестоки и прѣкалени; обаче тия именно обноси съдържаха хората, да не отиватъ тѣй скоро и тѣй лесно да се позорятъ прѣдъ свѣта. Сега вече не е тѣй: сега ние, не само на всичко гледаме прѣзъ прѣсти, но и проповѣдваме въ самата преса пълно свободно отношение между половеѣ. Неволно ни иде на умъ по тоя поводъ, че въ Дания сериозно е билъ подигнатъ въпросътъ за тѣлесно наказание на всички прѣлѣстители на женския полъ, които си позволяватъ чрѣзъ насилване да удовлетворяватъ плѣтскитѣ си страсти и влечения.

Че нравствениятъ развратъ всекога прѣдшества физическия, въ това не трѣбва да се съмнѣваме никакъ. И наистина физическиятъ развратъ не съществува между животнитѣ; природата всекога най-добрѣ регулира половеѣта отношения въ тая областъ на животно царство. Физическиятъ развратъ, т. е. прѣсилеността и злоупотрѣблението съ половеѣта отношения, макаръ и да съществува до извѣстна степенъ въ срѣдата на полудивитѣ народи, все пакъ той е още въ своето зачатъчно състояние; неговото засилване се забѣлѣзва само отъ тоя моментъ, когато обществото встѣпи вече въ пътя на тѣй-нарѣчената цивилизация. Обаче не може да се утвърждава, че това засилване има мѣсто при утѣтането на обществата въ посоката на истинската цивилизация; напротивъ, физическиятъ развратъ добива почва за своето разширение и засилване именно тамъ, гдѣто обществото е утѣтено въ посоката на криворазбраната цивилизация. А криворазбраната цивилизация вирѣе именно тамъ, гдѣто обществото най-лесно се увлича отъ всевъзможнитѣ мо-

дерни идеи и учения, които иматъ за основа, не нравственитѣ принципи на християнството, а принципа за съвсѣмъ свободното отношение между половеѣта, мотивиранъ отъ пълната еманципация и независимостъ на жената отъ мъжа. Ако анализираме обаче истинския мотивъ на широкото разпространение принципа на съвсѣмъ свободното отношение между половеѣта, ще го намѣримъ, не толкова въ нѣкои нравствени побуждения, колкото въ извъннѣрното изкуствено развитие на половеѣта влечения.

Прѣдвиждаме възражението, което ще ни се направи по поводъ указанитѣ по горѣ съображения. Ще ни се каже, може би, че развратътъ, физическиятъ развратъ, никакъ не зависи отъ нравствената разслабеностъ въ идеитѣ и убѣжденията, а единствено отъ голѣмата мизерия, която владѣе въ срѣдата на долнитѣ класове на цивилизованитѣ общества. Ще кажатъ, че гладътъ, а не друго нѣщо, кара особно женския полъ да се прѣдава тѣй лесно на физическия развратъ. Твърдѣ добръ: нека приемемъ за минута, че гладътъ е, който насила кара бѣднитѣ класове на обществото да се прѣдаватъ на физически развратъ. Обаче подъ никой начинъ ние не можемъ напълно да се съгласимъ съ тоя възгледъ върху прѣдмета, който ни занимава. Защото, ако това положение за видимата връзка между разврата и мизерията се приеме напълно и безапелационно, то съ какво бихме могли да си обяснимъ разврата, който не рѣдко, а може би и по често, обхваща горнитѣ, напълно обезпечени, класове на обществото? Тукъ вече не мизерията, а охолността, слободията, основана на модернитѣ учения за съвсѣмъ свободнитѣ половеѣта отношения, кара хората на криворазбраната цивилизация да се прѣдаватъ на развратъ. Слѣдователно, тукъ мизерията остава съвсѣмъ на заденъ планъ, като отстъпва мѣсто на излишеството и прѣсилеността да подбуждатъ човѣка къмъ дѣла и постѣпки, съвсѣмъ несвойствени на нормалната природа на човѣшкия организъмъ. Като дойдемъ пъкъ до случая, който ни прѣдставя развившиятъ се физически развратъ въ срѣдата на кръжката младежъ, на която майчиното мѣло не е изсъхнало още отъ устата, ще се намѣримъ въ свършено недоумѣние относително причината на това грозно обществено явление. Тукъ вече мизерията и гладътъ не играятъ никаква съществена роля; нито пъкъ можемъ съ достатъчно основание да твърдимъ, че причината на злото се крие въ охолността и прѣсилеността. Но въ такъвъ случай гдѣ да търсимъ обяснението на грознитѣ факти? Единственото обяснение на тие факти е нехайството, както отъ страна на родителитѣ, тѣй и отъ страна на самитѣ възпитатели на младото поколение. По-голѣмата частъ отъ родителитѣ у насъ никакъ не се интересува отъ това, кѣдѣ ходятъ и какво правятъ дѣцата имъ въ свободнитѣ отъ занятия въ училището часове; а пъкъ възпитателитѣ не сж въ състояние, видисе, да заинтересуватъ младежта съ главнитѣ нравствени въпроси, а имъ проповѣдватъ вмѣсто това всевъзможни лѣжеучения и утопии относително бждеция социаленъ строй, както и разни модерни възгледи относително религията, като нѣщо не само

съвѣтъ излишно, но и положително вѣдно за обществото.

Нека слѣдъ тия общи разсуждения по въпроса, който ни занимава, се обърнемъ, не само къмъ родителитѣ, но и къмъ пълното общество, и ги запитае, какво мислятъ да правятъ за прѣкрътиване на злото, което застрашава бъдещето на нашия народъ? Ние не трѣбва да си правимъ илюзии, а сме длъжни да погледнемъ съ всичката сериозностъ на злото и да потърсимъ ефикасни сѣдства за неговото изкореняване. Нека не забравяме, че тоя физически развратъ, разпространенъ особено между учащата се младежъ, влече слѣдъ себеси, не само нравствено разтлѣние, но и съвършено физическо разкапване на народа ни, което ще докара даже неговото пълно израждане. Като първо сѣдство за изкоренение на злото трѣбва да бѣде приложенъ най строгъ надзоръ отъ страна на бащи, майки и учители върху поведението на младежъта; да се слѣди най-грижливо, къдѣ се измайва тя въ свободнитѣ отъ училищнитѣ занятия часове и съ какво се занимава. Надзорътъ върху младежъта трѣбва да бѣде значително усиленъ, не само отъ родители и възпитатели, но и отъ всѣки възрастенъ членъ на обществото, защото чистата, непоковарена, младежъ е надеждата и бъдещето на това общество. Не стане ли това въ най-късо вѣрме, злото ще вземе още по голѣми размѣри и тогава ще бѣде късно прилагането каквато и да сѣ мѣрки за неговото прѣкрътиване. Но всички тия приврѣменно взети мѣрки сѣ само палиативно сѣдство за изкоренение на злото. Най-ефикасно сѣдство винаги си остава рационалното възпитание на младежъта. Вѣрме е вече да се промисли за измѣнение съществуващата система на възпитание, основана отъ една страна върху фалшивия принципъ за всевъзможнитѣ улеснения и послабления въ ръководението младежъта по пътя на интелектуалното ѣ развитие, а отъ друга страна — върху увличането отъ разнитѣ модерни идеи и учения, които се стремятъ да изкоренятъ у човѣка вроденото въ него възвишено религиозно чувство, което е едничкото въ състояние да въздържа човѣка отъ животински влечения. Нека малко стѣгнемъ разпуснатата младежъ, нека въведемъ въ възпитанието ѣ умѣрена спартанска строгостъ, която ще ѣ бѣде полезна за въ живота; защото животътъ не се шегува съ тие, които слабо сѣ приготвени къмъ него. Сжщеврѣменно и самото министерство на народното просвѣщение трѣбва да прѣстане вече тѣй леко да гледа на дѣйността на тие учители, които сж се увлекли отъ атеизма и интернационализма; то трѣбва, не да покровителствува тия отъ учителитѣ, които сѣ надххани вече отъ фалшиви идеи и учения, но да вземе рѣшителни мѣрки за тѣхното по скоро отстранение отъ училищата. Защото, колкото повече се отлага тая рѣшителна мѣрка, толкова повече се заразява младото поколение отъ тлѣтворнитѣ идеи и учения, а споредъ това толкова по-често ще се срѣщаме съ грознитѣ факти отъ живота на учащата се младежъ, за които се помена по горѣ. Изисква се коренно промѣнение на тая политика, която до сега е водило министерството

въ учебното дѣло, — политика на безгранична индиферентностъ спрямо възгледитѣ и убѣжденията на една значителна частъ отъ учителското тѣло, която си е въобразила, че може безконтролно и безнаказано да води учащата се младежъ на къдѣто си иска, безъ да взема прѣдъ видъ, че само държавата е, която има право да дава тонъ и направление на възпитанието младежъта. Доста сж правени до сега всевъзможни безнаказани опити върху възпитанието на младото поколение въз основа на непровѣрени още крайни теории относително наредбата на обществото; трѣбва най-послѣ министерството да излѣзе отъ индиферентното положение и да ограда енергически дѣлото на възпитанието младежъта отъ посѣгателствата на разнитѣ самозванни възпитатели; защото инакъ голѣма е отговорността на самото министерство спрямо пълното българско общество.

Г.

Зестрата отъ Християнска точка на гледището.

Прѣводъ отъ Св. Г. Р.

На тази тема може да се говори твърдѣ много и отъ разни точки на гледището, ала тукъ ще разгледаме въпроса отъ християнска гледна точка.

Прѣди всичко трѣбва да отговоримъ на питането: що е зестра?

Най-точенъ и най-ясенъ отговоръ на това питане намираме у законодателската наредба, която гласи: Зестрата е имотътъ, който съпругата донася на мъжа си, било нейна собственост, или пъкъ получено въ наследство, за по-удобенъ животъ. Подъ този имотъ се подразбира всѣки цѣненъ прѣдметъ, като: пари, разни скъпоцѣнности, недвижимо имущество и т. н.

Самата природа на брака опрѣдѣля взаимнитѣ отношения на съпрузитѣ, както по отношение на ежедневнитѣ житейски потребности, тѣй и по отношение на имотното положение изобщо. Още въ най-старо вѣрме намираме единъ видъ зестра, като сѣдство за запазване брачната взаимностъ. Свещеното Писание ни казва, че прѣотецъ Иаковъ трѣбвало да слугува на Лава седемъ години, за да му даде Рахиль, а когато той му я подмѣнилъ съ по-старата си дѣщеря Лия, която имала покварени очи, той служилъ още седемъ години за Рахиль и шестъ години за многото стока и богатство, съ които се е върналъ въ ханаанската земя при баща си Исака. Съ други думи, това не е нищо друго освѣнъ зестра, която мъжътъ е трѣбвало съ труда си да спечели, за да осигури бѣдния си браченъ животъ. Въ класическото римско вѣрме общата длъжностъ за подържане сѣмейството е лежала върху мъжа само. Споредъ римското право, ни жената, ни сродницитѣ ѣ сж се задължавали дълго вѣрме да даватъ на мъжа зестра. Но, ако жената при встъпването си въ бракъ е донасяла на мъжа си зестра, то тя е оставала за всѣкога негова собственостъ. У по-новото римско право, съгласно общия принципъ, зестрата се е връщала въ всичкитѣ случаи, когато бракътъ се е разтъргвалъ, нѣщо, което е узаконено и у насъ. Съ течение на вѣрмето, зестрата е станала у римлянитѣ като главна спогодба за всѣки бракъ. Бѣдността, поради коаят

бащата не е можалъ да даде на дъщеря си никаква зестра, се е считала за най голѣмо сѣмейно нещастие. Творенията на тогавашнитѣ писатели сж прѣпълнени съ картини отъ лакомия за богати невѣсти и голѣми зестри. Въ една комедия на Плавта се описва, какъ единъ баща окайва своето нещастие и това на дъщеря си, на която не може да намѣри мжжъ, само затова, защото нѣма що да ѝ даде въ зестра. Това се обяснява съ закона на Кесаря Августа, който прѣдписва, што бащата и другитѣ еродници по възходяща линия да даватъ зестра, та съ това да се улесни встживането въ бракъ. Писатели, които рисуватъ образа на тогавашния животъ, често пкти казватъ, че хората сж гледали на жена безъ зестра, като на наложница (concubine) Въ поменатата комедия синътъ разказва на баща си за младата дѣвойка, която би желалъ да вземе. А когато бащата дочулъ, че тя нѣма никаква зестра, зачудено попиталъ. „Възможно ли е, че ти искашъ да вземешъ една бѣдна“?! Но за това пкъ и жениното богатство не е донасяло щастие въ брачния животъ. Най-старитѣ драматически творения обръщатъ внимание върху жалостнитѣ послѣдствия на тѣй нарѣченитѣ користолюбиви бракове. Споредъ Ювенала, нищо не е по-несосно, отколкото една богата жена. Въ много комедии, мжжетѣ на такива жени се прѣдставляватъ като тѣхни слуги.

— „Ти нѣмашъ никакво влияние въ къщи“ — казва слугата на господаря си, въ една комедия. Съ дълбока въздишка отговаря на това господарьтъ му: „Влиянието си въкъщи азъ за зестрата продадохъ“.

Като е взималъ жена изключително за пари, мжжътъ е билъ принуденъ да живѣе съ нея, па колкото и да е бивалъ тежкъ и несносенъ този животъ за него. Защото да се разведе съ нея, значило е да загуби зестрата. Малко по-малко римлянката е съзнала нѣдмощието си надъ мжжа, така че, въ много случаи си е позволявала дори и да му изневѣрва. Римскитѣ жени обикновено сж държали особени, тѣй нарѣчени, прокуратори, или управители на имота, които римскитѣ писатели прѣдставляватъ като любовници на господаркитѣ. Мжжетѣ на богатитѣ жени съ нищо не сж се различавали отъ ония прѣзрѣни личности, които за пари сж встживали въ мними бракове, съ жени, желаючи по този начинъ да изиграятъ закона противъ безбрачието, а въ истото врѣме да запазятъ за себе си свобода за развратъ. Споредъ това, жена безъ зестра се е считала като тежко бreme, а жена съ зестра — като тежка неволя.

По този начинъ имотнитѣ отношения на съпрузитѣ сж създали въ живота възможность и пълна свобода за разводъ. Жената съ зестра е била свободна всѣкога да избѣга отъ мжжа си, или да го изгони и обратно: мжжътъ е можалъ въ всѣко врѣме да повърне на жена си донесената ѝ зестра и ѝ заповѣда да се махне.

Както се вижда имущественитѣ отношения на съпрузитѣ у римлянитѣ не сж отговаряли на цѣльта си, защото, вмѣсто облекчения въ взаимния браченъ животъ, тѣ сж докарвали трудности и прѣчки и, което е най-главно, не сж давали никаква гаранция за стабилността на брака.

Причината на това въ никой случай не може да се търси въ зестрата, която по сжщността и задачата си има голѣмо значение и е нуждна за брачния животъ, а въ другитѣ побуди, отъ които сж се ръководили при сключването на брака.

Въ първитѣ врѣмена, като основа при сключването на брака е служилъ по-вече или по-малко, тѣй да се каже, реалниятъ мотивъ, който състои главно въ това, што чрѣзъ брака да се удоотвери онзи природенъ законъ, който се основава върху разликата между мжжкия и женския полъ. Поради този мотивъ, бракътъ е установенъ, за да се запази човѣшкия родъ. Тетърва послѣ, покрай този мотивъ получило е извѣстно значение и свободното съгласие на съпрузитѣ. За моралната връзка, или по-добрѣ за третата твърдѣ важна, спогодба за стабилността на брака, римлянитѣ не сж знаели. Тя се явява тетърва съ появата на християнството. За насъ ще бжде достатъчно да покажемъ направлението въ развитието на този въпросъ, който тѣй хубаво е обясненъ въ дѣлата на св. Отци и учители на християнската църква.

Като взима за изходна точка единството на произхождението, християнството е било длъжно безусловно да признае равенството между мжжа и жената. Климентъ Александрийски казва, че мжжътъ и жената сж напълно еднакви, тѣй като и двата пола сж отъ една и сжша природа, па споредъ това иматъ и еднакво назначение. Той казва, че щастливиятъ бракъ се основава само на любовта спрямо младоженеца, затова дѣвойката не бива да се омжва за оногова, който не ѝ е по сърдце. Отъ това можемъ да видимъ, че като основа за взаимното доброволно сключване на брака, по учението на най-старитѣ учители на църквата, служи искрената любовь, а не само тѣлесниятъ съюзъ, а още по-малко изключителниятъ материаленъ интересъ. Тертулианъ открито се изказва, че такивато мотиви сж противни на християнското учение за брака. Споредъ неговитѣ думи, богатата жена не трѣбва да мисли, че ще изгуби нѣщо, ако се омжжи за сиромашъ. Имуществената нееднаквость у брачния животъ нѣма положително никакво значение за брака. И тѣй, споредъ това, християнството, както и Моисеевиятъ законъ, за разлика отъ римския бракъ, повдига брачния животъ на морална основа, т. е. върху любовта, която служи за главно начало на цѣлото християнско учение. Всѣки отъ съпрузитѣ добива пълно и еднакво право на любовта на другаря си. Всичкитѣ взаимни длъжности на съпруга, които произтичатъ отъ самата природа и назначение на брачния животъ, се свеждатъ върху понятието за съпружеската вѣрность. На всѣка невѣрность отъ страна на съпрузитѣ, Църквата е гледала още отъ самото начало като на най-тежко прѣстѣпление, което съ нищо не може да се изглади. Длъжността да се пази съпружеската вѣрность, споредъ християнското учение, противно на римскитѣ възгледи, еднакво се налага и на двѣтѣ страни. Григорий Назианзинъ явно възстава противъ неправилността на римския законъ, който изисква вѣрность само отъ жената. Както казахме, любовта е била главното звено и единствената основа за взаимнитѣ отношения на съпрузитѣ. Християнството е гледало на брака, като на лична вътрѣшна връзка, безъ да изключва при това личната свобода на всѣкого отъ съпрузитѣ отдѣлно. Слѣдъ като е установила своята основа за взаимнитѣ лични положения на съпрузитѣ, Църквата е считала за излишно да отреди и опредѣли имущественитѣ отношения въ брака. Имуществото, безразлично да ли то е притежание на мжжа, или жената, споредъ Църквата, служи за доставяне на всевъзможнитѣ житейски потребности на цѣлата брачна задруга, т. е. на цѣлото сѣ-

мейство. Въместо прѣдшната римска дѣлба на имота, Църквата е признала извѣстенъ видъ брачна комуна, или сѣмейно богатство. Това е естествената послѣдица отъ християнското гледище на жената, споредъ което тя се явява, не като робиня на мъжевата си власт, но като негова другарка, помощница, съпътница и съучастница въ всичкитѣ случаи въ живота. Това е идеалътъ на християнския бракъ, който е изтъкнатъ още въ най-старата църковна книжина, идеалъ, въ който се съзира цѣлата разлика между християнското и езическо гледище върху брачния животъ. „Въ брачното сдружаване, гдѣто двѣ чада на църквата иматъ една надежда, единъ животъ и една задача, съпружитѣ, казва Тертулианъ, не сж друго освѣнъ двама братя, двамина сътрудници въ една работа, неразлчни ни тѣломъ, ни духомъ. Наистина, казва той, това сж двѣ лица въ едно тѣло, а гдѣто е едно тѣло, тамъ има само една душа. Тѣ се молятъ Богу заедно, посятъ заедно, единъ друго подпомагатъ и крѣпятъ, заедно ходятъ въ църква и заедно понасятъ и скърбта и радостта. Едното нищо не крие отъ другото, едното не досажда на другото“ и т. н. Таквато идеалъ на браченъ животъ е билъ въ състояние да създаде само онзи мораленъ характеръ, съ който изключително християнството се отличава.

И тъй, вмѣсто робското подчинене на жената на мъжа, както е било въ най-стария римски бракъ, и вмѣсто принципа на личната и имуществена дѣлба, въ строга смисълъ, християнството, като допустна пълното равноправие на съпружитѣ, ги съедини въ една цѣлостъ неразривно съдружие, чиято главна връзка е най-чиста свещена отъ християнството любовъ, а имущественото имъ състояние, — взаимно богатство.

* * *

Изтъкнахме накратко нехристиянското гледище върху зестрата. Видѣхме и онова на християнската Църква. А сега да видимъ: доколко ние, като християни, се придържаме ъ това гледище, тъй като любовта, която трѣбва да ни ръководи и да прѣдшествува зестрата, е скрита и не се вижда?

Съ искъ ще се опитае отчасти да поподигнемъ тайнствената завѣса на общественя ни животъ, тъй че поне минутно да погледнемъ на зестрата, като на спогодба при избора и сключването на браковетѣ у насъ. Да видимъ, какъ ние, които изповѣдаме възвишенитѣ начала на християнската вѣра, които се гордѣмъ съ християнско име, да видимъ, повтаряме, въ какво положение се намираме ние въ това отношение? Като се сжди безпристрастно, изглежда че, за жалость, зестрата се е обърнала въ главна спогодба, прѣдъ която се прѣнебрегва любовта, като основа на християнски бракъ и на щастieto въ брачния животъ. Богата ли е? Колко зестра има? — това сж първитѣ питання, що се поставятъ при всѣкой бракъ. Споредъ по-голтмото, или по-малко богатство, кандидатитѣ се напрѣдварватъ около момата, или я отбѣгватъ. У насъ, смѣло може да се каже, женидбата прилича на търгъ: който даде по-вече и който има по-много!!! Рѣдко запитва нѣкой за моралнитѣ качества на дѣвойката, или момъкътъ, па често пхти и крайни физически недѣзи не се взиматъ въ внимание. Между лакомитѣ напрѣдварвачи за зестра има и такива, които само ако би посмѣвали, би казали на нѣкоя богата мома, на

която природата е била мащеха, за нѣкакъвъ неинъ недостатъкъ, че той именно я краси и служи като образецъ на красотата.

Всичко, което може да се каже за таквато напрѣдварвачи, може да се каже и за много дѣвойки, които не гледатъ на мъжетѣ като на хора, въ строга смисълъ на думата, т. е. не сбръщатъ внимание на моралнитѣ имъ качества, тѣхния характеръ, достоинство и приличие, но изключително гледатъ на богатството имъ, званието и високото имъ положение. И еднитѣ и другитѣ, т. е. и ергенитѣ, които се лакомятъ само за зестра, и дѣвойкитѣ, които ламтятъ само за богатство, чинъ и положение, забравятъ, че си избиратъ другаръ за животъ, изборъ на самото бъдеще, което има рѣшающе значение, не само за живота въ тѣсна смисълъ на думата, но още по-вече за взаимното постигане всичкитѣ нужди въ най-широка смисълъ на думата. Като обърнемъ внимание на оная легкомисленость, съ която почти мнозинството членове отъ нашето поколение прѣдпиема тази сериозна крачка, може само да се чудимъ на това, че нещастни бракове у насъ още твърдѣ нѣма. Можемъ още да се радваме дори, че въ много случаи, като че ли нѣкакво слѣпо щастие играе по-голтма роля отъ здравия разсѣдѣкъ. Ала всѣки, който не би желалъ да се хвърли на милость, или немилость, на това слѣпо щастие, трѣбва да помисли много, прѣди да се рѣши, прѣди да направи тази рѣшающа и сждбоносна крачка въ живота. Главната точка въ този актъ въ никой случай не е и не трѣбва да бжде имущественото състояние на съпружитѣ, а, както казва единъ моралистъ, взаимното и искрено разположение, сир. личнитѣ качества главно да се сходятъ помежду си, тъй че съпружитѣ да бждатъ задружни, да живѣятъ единъ съ други, и единъ за други и то не само въ по-крупнитѣ събития въ живота си и въ якитѣ прѣломи на сждбата, а и въ по-дребнитѣ, всекидневни обстоятелства. Да могатъ да търпятъ единъ друго и тогава, когато взематъ да изпѣкватъ характернитѣ особености на естественитѣ наклонности къмъ доброто, така исто, както и когато почнатъ да се показватъ разнитѣ пороци, едностранчивости и недостатѣци. А всичко това зависи най-главно отъ вхтрѣшното съгласие и еднаквость въ морално и религиозно отношение. Различието въ това отношение, твърдѣ злѣ влияние на цѣлия животъ. Но колкото и голтмо значение да отдаваме на съгласието, относно тази висша, или обща истина, все пакъ тя ако е сама, не е достатѣчна за брака. Тукъ се изпрѣчваме всѣкога прѣдъ онова, което има чисто личенъ характеръ и споредъ това прѣдъ питането: осѣщашъ ли, че извѣстно лице те привлича, че би можалъ да го обикнешъ, да посвѣтишъ цѣлия си животъ нему, дори и тогава, когато и неговата красота, и богатството и положението му, съ една рѣчь, тогава, когато всички тия вънкашни страни би изчезнали? Отъ друга страна, може ли туй лице да отговори взаимно на туй чувство и тогава, когато би те сполетѣли недѣзи и болести, и въ радостъ, и въ неволя, и въ доброто, и въ злато, които Богъ, може би ще прати, комуто и да било отъ двама ви, тъй че, и двамата еднакво да можете съ търпѣние да понасяте недостатѣцитѣ единъ другиму и да продължавате любовта и грижитѣ си единъ за друго, безъ да обръщате внимание на всичкитѣ несподи и като очаквате винаги, че всичко ще се обърне въ по-добро? Веѣки истински християнинъ, който е въ намѣре-

ние да встъпи въ бракъ, трѣбва винаги и прѣди всичко да се попита: каква е Божията воля въ този случай?

А волята Божия може да се узнае, не само отъ вътрѣшния гласъ на сърдцето, а и отъ вънкашнитѣ условия на живота. Трѣбва да се изпита: дали се съгласява този вътрѣшенъ гласъ съ вънкашнитѣ обстоятелства, които му посочва надлѣжниятъ изборъ, който отговаря на естественото течение на живота му? Колкото по-вече тѣзи двѣ нѣща се съгласяватъ, колкото по-вече изборътъ и отъ двѣтѣ страни се желае, толкова по-ясно можемъ да съзрѣмъ въ това волята Божия или гласа на дълга, който показва направлението на нашето прѣдприятие. Най-голѣмото щастие се заключава въ това, да се постигне колкото е възможно по-голѣмо и по-сигурно увѣрение, какво изборътъ е правилень. Ако се появи и най-малко съмнѣние въ какво и да е отношение, не само че е опасно и пагубно, но е и грѣшно. Туй увѣрение се постига доста бавно, но биватъ случаи, когато то дохожда твърдѣ бърже и изведнѣжъ. На мнозина е потребно по-дълго врѣме за да обмислятъ, до като дойдатъ на това увѣрение и се рѣшатъ да избератъ лицето. Други же сж надарени съ особени способности да прѣцѣнятъ човѣшкитѣ качества, тѣй че и съ окоето на разума и съ окоето на сърдцето, бърже прамѣрватъ тежестта и способността имъ и при първо виждане, дохождатъ до потребното увѣрение.

По този начинъ, постигнати всичкитѣ горни условия, произлѣзли отъ любовь и одобрени отъ правилната прѣцѣнка на разума, тогава вѣнъ отъ всѣкакво съмнѣние е, че и зестрата, ако такава има, ще отговори на цѣльта си и тогава въ никой случай тя нѣма да служи за главно условие на брака и на щастнето въ брачния животъ. Защото, гдѣто тѣзи условия за брачния животъ сж прѣнебрѣгнати и гдѣто зестрата е бивала единствениятъ двигателъ на брака, тамъ съпрузитѣ винаги сж проклинали брачния съюзъ. Богатството скоро се свършвало, главнитѣ условия за брака не сж и сжществували и животътъ имъ е бивалъ горчивъ и отровень. И, напротивъ, често пакти съпрузитѣ, сгрѣвани съ чиста и истинска любовь отъ самото начало, се избавятъ отъ най-голѣмитѣ материални несгоди, единъ другото взаимно подпомагатъ, облекчаватъ бремето си, благославятъ брачния си съюзъ и достигатъ и до богатство и до положение. Една пословица, твърдѣ умѣтно бичува алчността за зестри, като казва: „Ако вземешъ дявола за пари, знай, че паритѣ ще минатъ и заминатъ, а дяволътъ ще си остане.“

гр. Пловдивъ.

на мхчеп. Татияна.

Двѣ произведения на послѣдния търновски и трапезицки патриархъ Евтимия.

(Продължение отъ брой 8.)

„Слѣдъ много години, когато благочестивиятъ царъ Калоянъ издигна величието на България и покори цялата грѣцка земя подъ властта си, тогава Цариградъ бѣ прѣзетъ отъ латинцитѣ („Фрѣжския родъ“), които поставихъ царъ отъ свое колено. Когато българскитѣ царъ Калоянъ узна, че той дошелъ въ Одринъ, бърже достигна Пловдивъ и съ голѣма хитрость го прѣззе; тогава изпрати малко войска къмъ Одринъ („Вжжъ бж тогда яко на пакъкъ въ Одринъ посла“),

а съ повечето си войска се скри въ нѣкои мѣста. А поставениятъ отъ франкитѣ царъ, по име Балдуинъ („Балдоукинъ“), като не знаеше за хитростта, бърже нападна върху тяхъ. А тѣ се прѣсториха, че бѣгатъ, до като го доведоха до (главната) войска. Българитѣ налетѣха отъ всички страни, уловиха го отведоха го въ Търново и го прѣдадоха на смъртъ.²²⁾ Тогава прочее, тогава много славиятъ Калоянъ, царъ български, мжжски се оплѣчи противъ грѣцката държава и всички градове прѣззе и разруши, завладе земята даже до Драчъ. И владѣеше не само земята, която бѣ подъ властта на брата му по плѣтъ, стария Аспень, но и много повече отъ него. Тогава бѣ годината 6712 (аѣки=1204). Прѣзъ това прочее врѣме, като нампри тамъ мощитѣ на светия и блаженъ Ивана, съ почетъ ги прѣнесе отъ градъ Месения въ славния си градъ Търново.

„Слѣдъ него прочее царува Борилъ и слѣдъ него се възцари Иванъ Аспень, синъ на стария царъ Ивана Аспеня, който и съзсѣмъ утвърди православната вѣра. Като му подражаваше благовѣрната му царица Ана, новата по вѣра Теодора, съгради много църкви въ слава Божия и светиитѣ му. Също съгради и честни мжжски и дѣвически манастири, живущитѣ въ които и досега постоянно възнасятъ день и ноцъ славословие на Бога. При туй съгради и мжжски манастиръ въ името на светитѣ и всецвални върховни апостоли, въ които положи и всечестнитѣ мощи на блаженни Ивана, които изцѣляятъ всѣкиго, който дохожда при тяхъ съ вѣра.“²³⁾

III. Съ това се завършва фактичката частъ на Словото. Впрочемъ, отъ едно литературно произведение, авторътъ на което си поставя за цѣль не да излага редъ факти, а само да възхваля извѣстни „добродѣтели и доблестни дѣла“, не може да се иска повече фактическа материя. Патр. Евтимий, като добъръ познавачъ на свърѣменното нему византийско витийско изкуство, оставя съставянето подробна биография на избрания отъ него за прослава светия на други лица, т. е. на такива, които си поставятъ за цѣль да пишатъ биография; а самъ той избира само такива факти изъ живота на своя герой, които отговарятъ на цѣльта му. Той иска да възхвали „добродѣтеля“ и „доблестта“, за да възбуди у слушателитѣ си подражение на тѣхъ. Това възхваление той почва още въ встъплението на словото си, но

²²⁾ Тази битка станала споредъ Иречка на 14 априль 1205 г. (вж. Иречекъ, (Исторія болгаръ, стр. 319—322).

²³⁾ Тука се разяснява напълно въпроса за църквата св. Апостоли, въ която п. Евтимий прѣминалъ слѣдъ изгонването му отъ патриаршията (вж. Хр. Поповъ, Евтимий ете стр. 101 заб. 83 стр. 105 заб. 97). Тази църква, значи, била мжжски манастиръ, построенъ отъ царъ Ивана Аспеня. Въ него били положени мощитѣ на св. Ивана Поликовски, които до тогава, т. е. отъ врѣмето на прѣнасянето имъ въ Търново при Калояна до построяването на този манастиръ сж лежели въ друга нѣкоя търновска църква. — Дръ Беронъ записалъ едно прѣдание, споредъ което слѣдъ падането на България била построена нова църква „Св. Иванъ Рилски“ наблизо до сегашната търновска митрополия. (Ibid. стр. 145, заб. 85). Ясно е, че въ това прѣдание името на св. Иванъ Поликовски било замѣнено съ течение на врѣмето си онова на извѣстния български светия — прѣп. Ив. Рилски. Въ него се записило и това, че мощитѣ били положени въ новопостроена църква, но само че тя не била построена при падането на България, а прѣзъ врѣме на най-голѣмото ѣ величие. (Въ снмѣже и манастиръ ко-Здвиже иншкшмъ въ имя сватыхъ и вѣсѣбалныхъ брѣхѣвннхъ апостолъ, въ немже и вѣсѣчтныа мшщи блаженнаго Іуанна положи. . . .“).

тамъ той повече възхваля изобщо добродѣлния животъ; а специалното възхваление на избрания отъ него светия се намира въ заключението на Словото. По своята ви- тиеватостъ това заключение отстъпва на *похвалата*,²⁴⁾ прибавена къмъ житието на прѣподобна Параскева, въ която се изразила всичката хубостъ на рѣчта на автора, но все пакъ и тука рѣчта на пѣвеца на търновскитѣ светии е музикална, сравненията умѣрени и естествени.

„Но кой ще разкаже, извиква п. Евтимий, подробно подвизитѣ на блажения, кой нѣма да се почуди на ревността му? Той съ нищо не отстъпва на ревността на Илия. Онзи изкла отъ гореща ревностъ 400 Езавелини жреци, като развратители на израилския народъ; а този не 400, но хиледи-хиледи бѣсовски полкове съсѣче, еретичествуващи уста затвори, смѣло изобличи нечестуващия царь и укори безсрамни архиереи. Повече: по точно да кажа, облѣче въ срамъ вѣченъ и одържа блѣстяща побѣда надъ враговетѣ; не само това, но като се върна славно при стадото си, утвърди го въ благочестивата вѣра, като носѣше побѣдоносно некрѣвни рани за истината. Прочее, какъ да възхвалимъ безчисленитѣ му трудове, гонения, нещастия, изкушения за Христовата църква? Като Павла и той се подвиза съ добъръ подвигъ, не се уплаши отъ царскитѣ заканвания, отъ лъскателитѣ, отъ клеветитѣ, не бѣ подкупенъ, не падна духомъ въ изкушенията, не продаде вѣрата, не се улови въ мрѣжата на врага на истината, не ослабна твърдостта му, прибави ревностъ къмъ ревностъ и сражение къмъ сражение, усърдствува за вѣрата, подигна борба за Църквата, не се облѣчи за истината, не ослабна по душа, не се уплаши по умъ, но бѣ цѣлъ непрѣклоненъ по душа, цѣлъ готовъ да пролѣе кръвта си за Христовата икона, цѣлъ бѣ възъ отъ този свѣтъ, цѣлъ отъ все душа показва по плътъ ангелски животъ, дѣйността си привърши, вѣрата запази, и за туй получи награда за трудоветѣ си. Така прочее Богъ знае да отличава тие, които сж се подвизавали за Него така прославя, които сж Го славили, така обича добродѣтелята да отличава своитѣ пристойници. Кой прочее нѣма да се удиви и много почуди, като гледа добродѣтелнитѣ мощи на светиитѣ цѣли и неповрѣдени прѣзъ толкова години, даващи изцѣление, изцѣряващи болести и всички такива противни сили? Така обича да дѣйствува благодатта, която е въ тѣхъ. Както слънцето, когато изгрѣе, чудно озарява всички твари и прогонва всѣка тъмнота и мракъ, така и честнитѣ мощи на светиитѣ озаряватъ съ благодатта, която е въ тѣхъ, нѣкакъ си чудно красятъ душата на всѣки вѣренъ и го подтикватъ къмъ по-голъмо славословие Бога и съвсѣмъ прѣмахвавъ всѣко оцѣпенение, униние и слабостъ. Щомъ прочее имаме такива Божии благодѣтели, които така прилежно и непрѣкъснато молятъ Бога за цѣлия свѣтъ, нека се устремимъ и ние къмъ блажения този отецъ и, като заобиколимъ раклата му, да пролѣемъ сълзи. Нека възревнуваме на живота му, на горещата му ревностъ, на вѣрата му, на усърдието му, щото и ние да се удостоимъ да се издигнемъ като него. Нека кажемъ и ние: „Честна е прѣдъ Бога смъртъта на прѣподобния“, и не само честна, но и много славна и чудна, защото за

пророцитѣ е сладка, за апостолитѣ желателна, защото съ слава е изпълнена, съ благодатъ освѣщавана. Що прочее? Кой ще го нарѣче Моисей. Но онзи служеше на сѣнка и гадание; а този на самата истина на Ангнеца Божий, Който се пожертвува за цѣлия свѣтъ, като принася прилежно всѣки день и безкрѣвна жертва за цѣлия свѣтъ. Овзи прѣмина чувствено море и еврейския народъ грѣведе и по пустинята го води, като го избави отъ страшното фараоново мжчителство; а този прѣмина съ бързи крачки не Червеното море, на което вълнитѣ сж води, а свѣта, който е много по страшно и по-жестоко (море) отъ него, и потопи и удави мисления Фараона, лукавил козвямъ дяволъ, и всичкитѣ му слуги, и съвсѣмъ прѣмахна съ слъзни потоци и непрѣстанни къмъ Бога молитви казнитѣ и прѣдприятията имъ и избави своитѣ люде отъ грозната еретическа тъмнина и мѣгла и отъ мѣста, които Богъ не посѣщава. И ги изведе не въ пустиня, но на планината на божественитѣ заповѣди и укрѣпи душата имъ съ догматическа храна и ги направи да се приближатъ къмъ самого Бога, и не гледа чрѣзъ каменна дупчица заднята (страна), но прѣобразенъ отъ Божия Духъ, гледа Бога ясно лице на лице. Илия ли да го нарѣка? Но онзи изкла само 400 безсрамни жреци; а този не 400, но легионитѣ на безчисленитѣ бѣсове съвсѣмъ прѣмахна, което и е по славно, Онзи нали изобличи беззаконствуващия царь? И този смѣло изобличи и посрами и покри съ вѣчевъ срамъ нечестуващия и въоръжилъ се противъ Христовата икона царь съ безсрамнитѣ му иереи. Небе да го нарѣка, защото проповѣдва небеснитѣ тайнства; слънце, — защото освѣтлява съ чудеса, като слънце, тваритѣ; гръмъ, — защото съ всички смѣдостъ прогърме благочестието на догматитѣ; мълния, — защото като мълния освѣти цѣлата земя съ догматически думи; облакъ, — защото като облакъ освѣти повѣреното му паство и съ благодатни капки ороси сърдцето му; ковчегъ, — защото събра въ себе всички добродѣтели; съкровище, — защото въ него бѣха скрити божественитѣ тайнства; чаша, — защото даде на всички пиво отъ божественото учение и съ рѣчни струи на учителското си слово развесели душата на вѣрнитѣ; рѣка, — защото като рѣка изливаше божественото учение; стълпъ, — защото прѣмъдростта му си създаде стълпъ. Каква прилична нему пѣсенъ да му принесе, съ какви цвѣта да увѣнчае главата му, що ли да го нарѣка, съставийки му слово? Никакви думи не мога да намѣри да похвали избрания отъ Бога едно покровникъ на ангелитѣ, съжителъ на светиитѣ, равенъ на апостолитѣ, Павловъ сътрудникъ, съкровище на благодѣтелитѣ, доброгласна трѣба, сладкопоенъ славеи, благоглаголива ластовица, пустинюлюбива гургурица, чаша черпеща божествено пиво, стълпъ неразрушимъ, рай на добродѣтелитѣ, истиненъ пастирь, градина на небесия Царь, високопаренъ орелъ, Христово лозе, проводникъ на истината, крѣпостъ на благочестивата вѣра, унищожителъ на ереситѣ, работникъ на истината, застъпникъ на бѣднитѣ, помощникъ на оскърбенитѣ, изгонителъ на лукавитѣ, защитникъ на православнитѣ, архиерейска хубостъ, църковно украшение, свѣтла звѣзда и, просто да кажа, съкровище на всички добродѣтели. Слѣдва.

24) Вж. Хр. Поповъ, Евтимий ете 155 и слѣд.

Семинариститѣ и измѣнението на чл. 62 отъ закона за Народното Просвѣщение.

Правата на свършилитѣ специалнитѣ училища у насъ зеха лека-полека да се отниматъ. Не прѣди много години свършилитѣ земеделческо училище се лишиха отъ правото да бждатъ учители. Дойде врѣме и на семинариститѣ. По силата на чл. 62 отъ закона за Народното Просвѣщение свършилитѣ духовна семинария се третираха на равно съ педагогиститѣ. Съ новия законъ за измѣнение на нѣкои членове отъ закона за Народното Просвѣщение чл. 62 се измѣни така: „когато нѣма кандидати съ педагогическо образование за врѣменни учители, въ долния курсъ на основното училище се назначаватъ съ *разрѣшение на министерството* (к. м.) и лица свършили гимназия и духовна семинария. Тѣ ставатъ редовни, слѣдъ като издържатъ теоретически и практически държавенъ изпитъ за учителска правоспособностъ“. — Бързината, съ която министерството внесе законопроекта, а сега вече законъ, не даде възможностъ да бжде той разгледанъ на врѣме обстойно и основателно. И ако сега вземаме да разгледаме направеното измѣнение на цитирания членъ, то го правимъ не за друго, а само да покажемъ несправедливостта му по отношение на семинариститѣ.

Съ това измѣнение правото на семинариститѣ да бждатъ учители формално не се свима, а само се ограничава. До сега тѣ имаха еднакви права съ педагогиститѣ; отсега нататкъ ще бждатъ назначавани само съ *разрѣшение на министерството*, когато останатъ вакантни учителски мѣста, незаети отъ педагогисти.

Подобна тенденция, да се ограничатъ правата на семинариститѣ да бждатъ учители, се забѣлзва и въ „Наредбитѣ за назначаването и уволняването на учителитѣ въ народнитѣ първоначални училища“. Въ тѣхъ се казва, че когато нѣкое училищно настоятелство поиска отъ инспекцията кандидати за учители, послѣдната прѣпоръчва нѣкои изъ помежду ония, що сж подали заявление въ нея, като прѣдпочита кандидати, свършили педагогическо училище. Това е пакъ едно ограничение, но то оставаше безъ сила въ дѣйствителността. Училищнитѣ настоятелства иматъ право сами да избиратъ кандидати. Рѣдко тѣ изискватъ отъ инспекцията да имъ се прѣпоръчатъ такива, понеже имъ отиватъ на крака. Това бѣше благоприятно за семинариститѣ, защото настоятелствата ги прѣдпочитаха, като знаеха и да пѣятъ въ черква. Забѣлжката къмъ чл. 58 отъ закона за Народното Просвѣщение дава имъ това право.

Не така стое вече работата, като се измѣни чл. 62 въ процитирания смисълъ. Ако не формално, то фактически правото на семинариститѣ да учителствуватъ се отнима. Тѣ ще бждатъ назначавани само, когато нѣма кандидати съ педагогическо образование, и то не друго яче, а съ *разрѣшението на министерството* (к. м.). Въпросътъ е сега, дали ще останатъ вакантни учителски мѣста, незаети отъ педагогисти? Прѣди всичко, такива мѣста нѣма да оставатъ. Годишно малцина учители напуштатъ длъжността си, а още по малко се отварятъ нови мѣста. Петтѣ мъжки педагогически училища изхвърлятъ всѣка година толкова свършивши, че сж достатъчни да заематъ вакантнитѣ учителски мѣста, даже

и артисватъ. Така, споредъ „Годишникътъ на педагогическитѣ училища въ България“ прѣзъ учеб. 1903—1904 г. издържали зрѣлостенъ изпитъ, значи имащи право да бждатъ учители, 153 ученика. Наистина, не всички се посвѣщаватъ на учителско звание, но прибавимъ ли, че има и дѣвически педагогически училища, които пуштатъ годишно не по малка кандидатки за учителки, ще стане ясно, колко малко е вѣроятността да останатъ вакантни мѣста за свършилитѣ духовна семинария. Даже и да останатъ, но трѣбва да се има прѣдъ видъ, че кандидати за тѣхъ ще бждатъ и гимназисти. Кое ще служи за гаранция, че ще бждатъ назначени семинаристи, а не гимназисти? Нищо. Тѣй че, споредъ новото измѣнение на чл. 62 отъ закона за Народното Просвѣщение, семинариститѣ много ще се надѣватъ да ставатъ учители.

Нѣка разгледаме и мотивитѣ, отъ които министерството се е ржководило, когато се е рѣшило да направи казаното ограничение. Ако и да нѣмамъ на рѣка министерската мотивировка, но не прѣдполагамъ да бжде друга отъ тая, която ще изложя.

Първиятъ мотивъ, отъ който се е ржководило министерството е, по всѣка вѣроятностъ, че свършилитѣ педагогическо училище сж специално подготвени за учителска работа. Ако досега сж били приемани за учители и свършилитѣ друго училище, то е било отъ необходимостта да се попълни учителскитѣ персоналъ отъ хора съ срдно образование. Днесъ, когато това е сторено, нека вече всѣкой се посвѣтвява на онова звание, за което се е посвѣтилъ въ училището, т. е., педагогиститѣ учители — учители, семинариститѣ — свещеници.

Този мотивъ, тѣй да го речемъ юридиченъ, е основателенъ и може да бжде уваженъ само при условия, че нашиятъ общественъ животъ дава възможностъ на младитѣ да слѣдватъ въ такива училища, които отговарятъ на характера имъ. „Всѣкой, колкото е възможно, трѣбва да се възпитава споредъ характера си“, е казалъ отдавна Цицеронъ. Общепризнага истина е, че интензивността на всѣка работа зависи не само отъ подготовката на работника, а и отъ прѣдаността, любовта му къмъ нея. Послѣдното качество (любовта къмъ работата) има стократна сила за учителската и свещеническа длъжностъ. Наистина, кое е първото качество на единъ добъръ учител? „Първото условие, на което трѣбва да отговаря всѣки учителъ е, да има непосредствено влечение, вътрѣшенъ напоръ и силенъ интересъ къмъ призванието, за което се е заловилъ; да обича дѣцата, и тази му любовъ къмъ тѣхъ да бжде вродена“. (Дидакъ Свраковъ и Миневъ — стр. 96.)

Това качество е било отличителната черта въ характера на великитѣ човѣшки учители. И никаква подготовка не може да го създаде: учителътъ се ражда съ него.

Нашитѣ обществени условия благоприятствуватъ ли, всѣкой младежъ да слѣдва по неговото влечение? Отговарямъ — не. Въ какво училище ще слѣдва младежътъ, зависи отъ економическитѣ условия, па и отъ волята на родителитѣ. Мнозина постѣпватъ въ онова училище, което е въ или близо до мѣстожителството имъ, понеже нѣматъ материална възможностъ да намѣрятъ и слѣдватъ училище, въ което желаятъ. Други пъкъ отиватъ въ това или онова училище, не защото желаятъ, а заради стипендия или защото бацитѣ имъ искатъ да ги пратятъ тамъ. При такива обществени условия, можемъ ли да

твърдимъ, че слѣдващитѣ педагогическо училище сж единствено *призвани* за учители? Не можемъ. Защо тогава да се прѣпрѣчва пътятъ на ония семинаристи, които чувствуватъ себе си наклонни къмъ учителствуване?

Има и другъ мотивъ, който най-често се поставя. И този мотивъ е за уважение, ако бѣше дѣйствително така. Ала това не е вѣрно. При сегашната наредба на нашитѣ разни видове училища не се съглежда въ програмата имъ твърдѣ голѣмо различие. Стига де сравнимъ програмата на педагогическитѣ училища съ оная на семинарията, за да се види, колко нищожна е разликата въ образованието на семинариста и педагогиста. Семинариститѣ по общата и теоритико-педагогическа подготовка, не само не стоятъ по-долу отъ педагогиститѣ, но за въ бѣдеще далеко ще ги надминатъ. Въ досегашната четирикурсна семинария педагогическитѣ науки и общеобразователнитѣ се изучаха въ такъвъ разиѣръ и тѣй основно, както и въ педагогическитѣ училища. По нѣкои прѣдмети, като философия, психология и логика и пр. семинариститѣ получаватъ по-добра подготовка, понеже тѣзи прѣдмети въ семинарията се изучаватъ по-обширно и по-основно. Въ шестокурсната семинария, каквато става вече, общото и педагогическото образование ще бѣдатъ несъмнѣно разширени по обемъ, ще има повече време за основното имъ изучаване, а това ще донесе по добра подготовка на слѣдващитѣ въ нея. Съжелявамъ, че нѣмамъ програмата на семинарията, та да направя едно подробно сравнение съ оная на педагогическитѣ училища, за да стане по ясно и основателно твърдението ми. Трѣбва, обаче, да се знае, че въ семинарията не се изучаватъ „наустница“, „свѣтче“ и други такива, а ония сжци науки, които се изучаватъ въ свѣтскитѣ училища, плусъ богословскитѣ прѣдмети, което съставя едно прѣимущество на семинариста. Чрѣзъ послѣднитѣ науки той се запознава съ такава една област на човѣшкия духъ, по която другитѣ училища не даватъ почти никакво познание.

Едно нѣщо има, съ което педагогиститѣ могатъ да се хвалятъ. То е по добрата педагого-практическа подготовка, която получаватъ въ училището. Хоспитирането и практиката сж застъпени по добрѣ въ педагогическитѣ училища. Но това не съставя, Богъ знае, какво голѣмо тѣхно прѣимущество, което не може да се навакса другадѣ. Не трѣбва да се забравя, че семинариститѣ не излизатъ отъ училището безъ никаква педагогическа практика. Тѣ получаватъ толкова, колкото имъ е необходимо за първо време. Въ една година учителствуване семинаристътъ може да си набави това, което не е можалъ да добие въ училището. Въ това отношение много зависи, да ли учителътъ ще продължава да се усъвършенствува, или пъкъ ще се задоволи съ придобитото въ училището. На тазгодишния писменъ държавенъ испитъ, както не безъ скръбъ се отбѣлжва, семинариститѣ държатъ първо мѣсто. Има ли тогава основание да се твърди, че тѣ нѣмали нужната подготовка да бѣдатъ учители?

Така че направеното измѣнение на чл. 62, непочиваще на състоятелни мотиви да го оправдаятъ, неоправдава семинариститѣ, като имъ отнима едно право, което до сега сж имали. Желателно е, семинариститѣ да се позамислятъ върху това.

М. П. Антоновъ.

Нѣколко думи за бѣдещия семинарски съборъ.

Другари семинаристи,

По-голѣмата частъ отъ васъ знае, че съ едно, макаръ и незначително число, отъ възпитаницитѣ на българскитѣ духовни училища, се събрахме въ троянския манастиръ, миналата година, на *лична срѣща*. Послѣдната трая отъ 1—15-й августъ. Съставляющитѣ срѣщата, размѣнихме сравнително сериозни мисли върху всички опити за семинарски съюзъ. Говори се за пловдивския семинарски съборъ, който имашъ за цѣль — *конституиране на здравъ и траенъ семинарски съюзъ*; каза се нѣщо за събора на семинариститѣ отъ търновска епархия, за софийската богословска дружба и т. н.

Събралитѣ се въ троянския манастиръ се въздържахме да говоримъ за нѣкакъвъ съюзъ. Горчивитѣ опити на нашитѣ прѣдшественици затулѣха устата ни. Ние бѣхме убѣдени, че, за да се конституира нѣкакъвъ съюзъ, па билъ той и семинарски, потрѣбни сж редица отъ събори на всички богословски сили въ които съборя да помислимъ обстоятелствено — възможно ли е да бѣде реализирана една такава мисль? Потрѣбни сж, казвамъ, още нѣколко събори, като тия въ Пловдивъ, София, Търновско и троянския манастиръ. Ето защо ние се задоволихме да мислимъ за най-възможното и най-приемливото. *Поискахме и рѣшихме за единъ общъ съборъ, състоящъ отъ всички богословски сили, които сж излезли отъ вратитѣ на българскитѣ духовни училища. Цѣлта на въпросния съборъ нѣма да дѣде само лична срѣща, каквато имаше нашиятъ, а и цѣль — теоритико — научно — богословска.*

Както е видно, не се е мислило да се създава нѣкакъвъ съюзъ, съ по-вечето, или по малко кооперативенъ характеръ. Ние мислимъ да се съладе между семинариститѣ *едно общо свиждане*, въ което ще има и *свободно размѣняване на мисль, свободно изражение на семинарското съзнание; разумно изказване на мисли по общността на семинарската задача въ българското църковно дѣло; правилно разбиране въпроса за връската, която трѣбва да съществува между работниците на българското духовно поле.*

Това е било нашето гледище, когато сме вземали рѣшение за учредяването на единъ общъ съборъ. Това наше гледище ни най-малко ще ангажира бѣдещия съборъ, който, веднажъ конституиранъ, ще се произнася свободно и самостоятелно върху всички повдигнати въпроси, както и върху задачитѣ, които той ще прѣслѣдва.

Другари семинаристи, има ли нужда да ви доказвамъ ползата отъ единъ общъ семинарски съборъ? И дума не би трѣбвало да става върху умѣстността за свикване на единъ такъвъ съборъ. Всѣка срѣща на другари отъ една специалностъ, срѣща за едно само запознаване, пакъ може да принесе и, изобщо казано, принася полза на лицата, участвуващи въ нея, извиква у тѣхъ движение и размѣна на мисли, докарва съревнование, благородно надваряне — силни лостове за напрѣдка. Едничкото обстоятелство, че въ София ще се срѣщнатъ най-малко 200—300 стари и млади семинаристи, ще се упознатъ, ще си сприкажатъ върху по-

ложението си, вуждитъ си, болкитъ си, пожеланията си, едното това обстоятелство е само по себе достатъчно да оправдае свикването на единъ семинарски съборъ. А това, другари, не е малка придобивка. Много пѣти, които не се знаятъ, не се разбиратъ. Личнитъ чуждения само врѣдятъ, както на общественото, така и на църковното дѣло.

Но, друго, ние сме призвани да развиваме у българския народъ чувствата на религиозностъ, чувствата на истинска набожностъ. Всѣки, който е напустналь семинарския прагъ, съзнава това си морално задължение. Но, кой ли отъ насъ не се тревожи, като вижда, че работата му е безплодна? Кое ли семинарско сърдце не се прѣвива отъ жалъ, като вижда, какъ неприятелитъ на църквата готвятъ силенъ огънь за да прѣгорятъ основитъ ѝ? Коя ли църковна властъ не се замислюва надъ положението си, като константира, че и за най важнитъ нѣща не се попитва? Да, Всѣкому е тежко. И на насъ семинариститъ прѣдстоятъ важни задължения, които сме длъжни да изпълнимъ. Но какъ ще изпълнимъ тия си задължения? Прѣснати като пилци изъ кѣтове тъмни и тѣсни, ние сме безсилни. Съединението, съборътъ, това е едничкото условие, за да покажемъ, че и ние сме сила, достойна за почитъ и уважение. Казвамъ, днесъ, когато почти всѣки безпрѣпятствено и безнаказано играе самодивско хоро надъ църковното огнище; когато религиознитъ чувства на българина се надменно тъпчатъ; когато фактически е допуснато бѣсно танцуване надъ нравствено религиозния развой на младежта даже въ училищата; когато сж създадени и създаватъ редица отъ ачти — църковни закони; когато съ едно перо се унищожаватъ конституционитъ права на българския свещеникъ; когато съ едно завъртване на пишуца рѣка се отнематъ правата на семинариста да учителствува; днесъ, казвамъ когато и гласътъ на църквата е гласъ въпяющий въ пустини, е необходимъ единъ съборъ на всички семинаристи, съборъ, който ще има пълната възможность да прѣцѣни положението на ония, които го съставляватъ и свободно да се изкаже върху това положение. — Ето защо азъ повторно апелирамъ къмъ всички семинаристи да ми отговорятъ съ по една отворена карта:

1. Ще приѣтствувате ли на съборъ?
2. Ще занимаете ли събора съ нѣкой рефератъ?
3. Посочете нѣкой въпросъ, върху който мислите, че трѣбва да се реферира.
4. Да поканимъ ли нѣкой отъ нашитъ богослови да реферира по нѣкой важенъ въпросъ.
5. Кажете нѣкои частни мнѣния за събора

Като свършвамъ, надѣя се, че ще подхванете тая толкова важна идея така, както и азъ. Още отъ сега благодаря на всички другари, които сторятъ трудъ и своєврѣменно дадатъ нуждитъ свѣдения, за да ме не оставятъ въ недоумѣние.

Гр. Троянъ 15-й февруарий 1906 г.

Врѣмененъ прѣд едатель:

Свещ. П. В. Топузовъ.

Длъжность на родителитъ.

„Нощта прѣмина, день се приближава“, казва апостолътъ. Нека да видимъ ние сега, кое нарича той день, а кое нощъ. День нарича той тука добродѣтелния животъ, който е освѣтенъ съ науката, въ която човѣкъ си познава длъжноститъ и между длъжноститъ що има да изпълняватъ бащи и майки. Въ този нареченъ отъ апостола день е най първото да гледатъ за доброто възпитание на своитъ дѣца, да не ги оставятъ въ нощъ т. е. да не ставатъ причина сами тѣ да ги лишатъ отъ свѣтливитъ зари на науката, защото тѣ (дѣцата) ще прѣкарватъ злочестъ животъ, пълненъ съ лошавини и тегила, а родителитъ ще бждатъ отговорни прѣдъ съвѣстѣта си и прѣдъ Бога.

Родителитъ да не мислятъ, че като ги пращатъ на училището при учителя, та си отбиватъ всичката грижа, и да не казватъ: „ние не сме отговорни вече за нищо“. Ако станатъ дѣцата лоши и неучени, то всичката грѣшка остава пакъ на родителитъ. Защото тѣ сж причината да станатъ лоши и неучени. Знае се, че едно дѣте злѣ възпитано отъ малко въ кѣши, наприм. научи ли се на лѣнливостъ, да не слуша, да ходи по своя кефъ, то твърдѣ малка полза ще придобие отъ училището; защото то се намѣрва прѣзъ деня 6—7 часа при учителя въ училището и отъ тамъ на сетнѣ все въ кѣши при домашнитъ си. Ако сж тѣхнитъ въ тѣхъ лоши, и то ще стане като тѣхъ лошо. Каква надежда ще очакватъ отъ едно дѣте, което 6 часа учи въ училището на добро а 12 часа се учи на зло въ тѣхъ!

Какъ ще се научи едно дѣте да слуша само отъ училището, когато въ тѣхъ баща си и майка си не слушало, защото тѣ не му забѣлѣзвали, ами се подсмивали и подигравали съ учителя му, като думатъ, „чакай да те обадимъ на учителя, защото не слушашъ“.

Едно дѣте непослушно, непокорно, темеруто, мързеливо, сичкитъ тѣзи лоши качества все отъ баща си и отъ майка си ги е научило. Дѣтето, когато било малко, родителитъ му не му придирвали каквото правѣло; тѣ казвали: „Хайде то е малко; като порасте, ще му стигне умътъ.“

Никога не трѣбва да се оставя дѣтето да прави каквото ще. Да не се надѣва баща му и майка му, че като порасте, ще му дойде умътъ. Дѣтето научило ли се отъ малко на зло, то колкото расте, и злото заедно съ него расте. Какъ ще стане едно дѣте послушно и покорно, когато въ тѣхъ баща си и майка си не слушало. Какъ ще може едно дѣте да стане съ милостиво сърдце, когато въ тѣхъ не видѣло да дадатъ тѣхнитъ нѣщо милостиня, до гдѣ се не умарморатъ. Какъ ще се стѣрпа едно дѣте да не говори, каквото ще, когато прѣдъ родителитъ си говорѣло каквото щѣло, и не му забѣлѣзвали недостатъцитъ. Има даже такива родители, и когато дѣцата имъ говорятъ прѣдъ тѣхъ нѣкои неумѣстни думи, че тѣ, вмѣсто да ги посвѣтватъ да не говорятъ така, напротивъ, се смѣятъ и нищо не имъ забѣлѣзватъ. Дѣтето още отъ малко се научава на зло или на добро. Но ще кажете, кой гледа да си научи дѣтето на зло, нали всѣкой гледа да го научи на добро. Наистина, всѣкой гледа да го научи на добро, но дѣцата не гледатъ каквото гледашъ ти, но гледатъ каквото правитъ

ти; таквозъ правятъ и тѣ. Примѣрътъ е за малкитѣ дѣца заразителенъ, както искрата се залавя въ сърдцето на малкото дѣте, тѣй и лошиятъ примѣръ се залавя въ сърдцето на малкото дѣте. Защото, ако вижда добри примѣри отъ баща си и отъ майка си, и то ще прави добро; аколи вижда лоши, и то ще стане лошо. Ако сж родителитѣ му сърдити, гнѣвливи и пр. такова ще бжде и дѣтето имъ.

За това се налага голѣма длъжностъ на бащи и майки, да даватъ добри примѣри на чадата си, за да станатъ и тѣ добри, а на родителитѣ ще бжде похвално че сж отхранили достойни синове или дѣщери.

„Онзи е най щастливъ, който има миръ въ къщата си“.

Г е т е.

„Много дѣца много грижи, нѣма дѣца нѣма щастие“.

Б о в и.

„Благоденствието на обществото има за основа благоденствието на челядѣта“.

С п е н с е р ъ.

Свещ. П. Франговъ.

ДОПИСКА.

гр. Габрово, 1/І 1906 година.

Посрѣщане новата 1906 г. въ Габрово.

И габровци, както и въ другитѣ градове, иматъ извѣстенъ обичай, по който изпращатъ въвъ вѣчността старата и посрѣщатъ новата година. Напримѣръ тука нѣкое дружество най вече, настоятелството отъ градската библиотека „Априловъ-Палаузовъ“ взема инициативата и съ особени покани, още 10—20 дена прѣди 1 януарий, изпращани до членоветѣ на сжщата и нѣкои по видни граждани и гражданки, приканва послѣднитѣ да подарятъ по нѣщо, кой що може и обича за лотарията. Въ послѣдната вечеръ на старата и тази срѣщу новата година, членоветѣ на това дружество и други сѣмейства се събиратъ въ градския салонъ на тѣй нареченото „Умниково Училище“ и съ музика, съ пѣсви, игри, танцове и др. забавления изпращатъ старата и посрѣщатъ новата година. Други събрани по нѣколко сѣмейства на едно въ нѣкоя частна къща правятъ сжщото Трети пѣкъ въ кафенетата и кръчмитѣ, които почти всички стоятъ цѣлата нощъ отворени, прѣкарватъ часоветѣ прѣзь тази нощъ въ игране карти, таблото (тогава е простено и на комаръ да се играе) и пр. Църквитѣ прѣдвидъ, че християнитѣ сж уморени (!?) прѣзь нея нощъ — сутринѣта чуватъ по късно и при всичко това, ако отидите въ църква, още по-вече ако сте надниквали прѣзь нощѣта въ изброенитѣ мѣста, домове и заведения и като направите едно сравнение, читателю, ще намѣрите единъ голѣмъ контрастъ. Въ тия сборни пунктове, за изпращане старата и посрѣщане новата година, ще намѣрите много народъ, който се притиска и тъпче въ пушекъ и отвратителна меризма отъ разваления въздухъ; въ църква тихо, спокойно,

макаръ и въ благоухание; но само свещеницитѣ, нѣколко бабички и старци, които нищо отъ тукашния животъ не привлича и весели, понеже очитѣ имъ сж обрнати къмъ бѣдащия. Така ние Габровци правимъ всѣкога, съ суетната мисль, че колкото по-весело посрѣщнемъ новата година, толкова по-весело и щастливо ще я прѣкараме (!!?) Дано е така. Но. . .

Тази година, като че стана едно отклонение отъ този обичай, Отклонение, на което бѣше едничката причина Негово Високопрѣосвещенство нашиятъ кириархъ, Господинъ Г пѣ Антимъ.

Въ грижитѣ си и отеческо попечение за своето словесно стадо, Високопрѣосвещеный Антимъ поискалъ да посрѣщне новата 1906 година между пасомитѣ си отъ градеца ни.

Макаръ и съвсѣмъ безшумно, почти инвюгнито, той пристигна на 31/ХІІ 1905 година вечерѣта въ града ни само съ своя прислужникъ; обаче още сжщата вечеръ се разнесе като молния слухътъ изъ града за идването му. Габровци се почувствоваха щастливи, че ще могатъ да посрѣщнатъ новата 1906 година заедно съ своя Архипастиръ. Това всѣки можаше да разбере, защото щомъ сутринѣта се чу първиятъ звонъ на църковнитѣ камбани, отъ всички краища на града се стече голѣмо множество богомолци и църквата, „св. Богородица“ се напълни толкова, щото не можаше да ги побира. Когато втори пѣтъ звони камбаната за идването на стареца въ църквата и когато той пристигна, едва можеше да се направи пѣтъ за влизането му въ храма до опрѣдѣления и прѣдначаненъ за него тронъ. Негово Високопрѣосвещенство отслужи Божестрена литургия въ съслужение съ Арх Намѣстникъ и други още трима свещеника, прѣзь врѣме на която и ржкоположи въ дяконски чинъ писаря при тукашното намѣстничество, Христо Генчевъ. Слѣдъ отпущъ на Божествената литургия той направи благодарственъ молебенъ, за благополучното прѣкарване на старата 1905 година и въздигна светителскитѣ си молитви къмъ прѣстола на Всевишния, за да не лишава Той нашия народъ, епархията му и частно града ни отъ своята милостъ, да ги покровителствува съ своята дѣсница, за да могатъ още по-честито и щастливо да прѣкаратъ настѣпающата и нова 1906 година. Сега Високопрѣосвещенный Антимъ се изправи на дверитѣ, и слѣдъ като поизгледа натрупания и гладенъ за духовна храна народъ, почна една проповѣдь, съ която прикани всѣкого да даде отчетъ прѣдъ себе си за сторенитѣ отъ него добрини и злини; да направи една равномѣтка и слѣдъ като извади еднитѣ отъ другитѣ, ако въ резултатъ се окаже, че добритѣ му дѣла сж прѣвишили злитѣ, да въздаде хвала на Бога и Го помоли да му даде сила, за да може да увеличи прѣзь настѣпающата година тази разлика; ако напротивъ злитѣ му дѣла прѣвишаватъ добритѣ, тогава искрено да се разкае и съ съкрушено сърдце да се моли Богу да го прости, като се стараетъ поне прѣзь настѣпающата година да не повтори това, както и въ изтеклата. Съ голѣмо внимание бѣха изслушани отеческитѣ наставления на нашия Архипастиръ; а слѣдъ окончателний отпущъ, слѣдъ молебена всѣки си отиваше съ наведено къмъ земята лице, размишлявайки въ себе си, или разговаряйки единъ съ другъ върху казаното отъ стареца. И азъ пишуций тѣзи редове излѣзохъ отъ цър-

квата дълбоко трогнатъ отъ назидателнитѣ думи на Негово Високопрѣосвященство, като разсъждавахъ въ себе си, не правимъ ли ний голѣма грѣшка, като по цѣла ношъ стоимъ въ кафенетата, кръчмитѣ, салона... и ц. за да изпращаме и посрѣщаме новитѣ години? Нѣма ли да е много по-добрѣ, ако отидѣхме въ църква и тамъ съ молитва на уста къмъ прѣстола на Всевишния да правимъ това? Даво поне за вѣ бждеще сме повнимателни къмъ себе си и дано поне св. думи на дѣда Владика ни послужатъ за урокъ, защото напраздното убиване на врѣмето е тоже бесполезно дѣло, слѣдователно едно отъ злитѣ наши дѣяния, което при равносметка увеличава послѣднитѣ.

Единъ християнинъ.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ.

I. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

По случѣй смъртѣта на българския историографъ и и славистъ, Маринъ Степановичъ Дриновъ, сж послѣдвали съболѣзнователни телеграми до сѣмейството му отъ страна на министерството на народното просвѣщение и директоритѣ на всички срѣдни учебни заведения. Министерскиятъ съвѣтъ е опълномощилъ Министра на Народното Просвѣщение, Г-на Д-ръ Ив. Шишмановъ да присѣдствува на погребението на покойния български ученъ мжкъ, и Г-нъ Шишмановъ е заминалъ вече за гр. Харьковъ.

Съ окръжно отъ 10/II н. г. подъ № 880 Св. Синодъ като напомня чл. 5 отъ Екзархийски Уставъ, споредъ който еперхиитѣ въ княжеството се образуватъ отъ цѣли околии, принадлежащи на единъ или повече административни окръжи, прѣпоръчва на епархийскитѣ началства, щото, когато ще стане нужда да се ходатайствува за отцѣпване на нѣкои села отъ една и присѣдинението имъ къмъ друга епархия, да се взема въ съображение поменатиятъ по горѣ чл. 5 на Екзархийския уставъ, а освѣнъ това ходатайството да става само тогава, когато християнитѣ отъ подобни села сами пожелаятъ и подадатъ писмено заявление за това. Само слѣдъ подаванетоъ на такива зявления, епархийскитѣ началства ще прѣдставляватъ въ Св. Синодъ въпроса на одобрение.

Съ окръжно отъ 21/II н. г. подъ № 98 Св. Синодъ, като припомня на Епархийскитѣ чиновници, че още миналата година е рѣшено да се позволи по църковно снисхождение бракъ на всички незаконоживущи близки сродници отъ VI стѣпенъ по кръвъ и V ст. по двоеродие и че при все това нѣкои отъ епархийскитѣ началници продължаватъ да запитватъ, какъ да се постѣпва въ подобни случаи, съобщава допълнително на поменатитѣ началства, че браковетѣ из всички незаконно-живущи сродници отъ VI ст. по кръвъ и V ст. по двоеродие, които сж благословени отъ православно духовенство съ измама или безъ такава, да се признаятъ отъ църквата за законни; а всички такива, благословени отъ инославно духовенство, ако желаятъ да си останатъ въ лоното на православно църква, трѣбва да се вѣнчелятъ отъ православно духовенство, иначе бракътъ имъ си остава незаконенъ, а тѣ незаконноживущи.

Негово Високопрѣподобие Архимандритъ *Неофитъ*, Протосиигела при св. Синодъ, ни помоли да обявимъ на благоговѣйнитѣ свещеници, които желаятъ да се снабдятъ съ книгитѣ му «Поучения въ Раскази», да се обръщатъ не къмъ него лично, а до Видинския Градски свещеникъ *Аврамъ Димитровъ* — издатель на въпроснитѣ книги.

Обявление.

Обявявамъ, че разпродавамъ окончателно книгата „Тълкувание на 4-тѣ св. Апостолъ Павлови послания“

отъ Блаженнаго Теофилакта, издадена отъ мене прѣвъ 1889 — 1895 год.

Книгата е отпечатана на 124 печатни коли въ петъ части и понеже ми сж останали малко екземпляри, които желая да разпространя, то предишната ѣ цѣна 16 лева за петѣхъ части намалявамъ на 8 лева (съ пощата 9 лева).

Това като обявявамъ, поканвамъ Г. г. църковнитѣ настоятелства, благоговѣйнитѣ Священици и благочестиви Християне, които желаятъ да си я набавятъ.

Свищовъ. Съ почитание: Свещ. *Андрей П. Савовъ*
10—4

Явна благодарность.

Църковното Настоятелство при църквата Св. Арх. Михаилъ въ с. Градница, Севлиево, изказва своята сърдечна благодарность къмъ г-да братия Ламо и Стефанъ М. Кацареви отъ Троянъ за гдѣто благоволиха да подарятъ ва църквата ни сумата 50 лева за възпоминание на покойния имъ баща.

Дано Всевишний да имъ възвърне стократно и ги надари съ животъ, здравие и всѣкое благо.

с. Градница 27 Януарий 1906 г.

Отъ Настоятелството.

Явна благодарность.

Църковното настоятелство при църквата „Св. Архангелъ Михаилъ“ въ с. Рѣховцитѣ, Севлиево, изказва своята благодарность къмъ младежа Лазаръ Димитровъ, който по случай оженването си пожела да подари на бѣдната ни малка църковка 40 л. за украшение.

Нашиятъ храмъ отдавна имаше нужда отъ подобна лешта; нека поменатиятъ младежъ служи за примѣръ и подражание на свойтѣ съселяне и нека Мъздовъздаельтъ хилядократно възнагради щедрия подаригель.

с. Рѣховцитѣ, 24 Януарий 1905 г.

Прѣдседателъ на Църковното Настоятелство

Свещеникъ: Лазаръ п. Стояновъ

Скрѣбно извѣстие

Съ неопикуема скрѣбно извѣстяваме на роднини, приятели и познати, че многообичната ни дѣщеря:

Стаменка п. Илиева.

На 12-годишната си цвѣтуща възраст, слѣдъ кратко боледуване прѣдаде Богу духъ на 10 февруарий т. г. въ 7¹/₂ часа вечерята, като ни остави въ голѣма неутѣшимата скрѣбно.

Богъ да те прости обична ни Стаменке и да те всели въ царство небесно.

Отъ опечаленитѣ:

Баща свещ. Илия Д. Поповъ, майка презвитера Стойна; братя: Австаки, Иванъ и Кирилъ и сестри: Вангелия и Авастасия.

с. Мирояне, Ссф. околия, 13 февруарий 1906 г.